

Ügyiratszám: KULT/ 25-2/ 2023.
Ügyintéző: Szabó Tamás

ELŐTERJESZTÉS

-a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsághoz-

A Jósa András Múzeum Gyűjteménygyarapítási és Revíziós Tervének jóváhagyására

Tisztelt Bizottság!

Az önkormányzat fenntartásában működő Jósa András Múzeum Gyűjteménygyarapítási és Revíziós Tervének elfogadásáról, jóváhagyásáról a Közgyűlés Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szerkezeti és Működési Szabályzatáról szóló 26/2019. (XII.20.) önkormányzati rendelet 2. számú melléklete 8.2 pontjának értelmében átruházott hatáskörben dönt.

Az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvény 42.§ (4) bekezdés értelmében a Jósa András Múzeum elkészítette a 2022-2024 évre vonatkozó Gyűjteménygyarapítási és Revíziós Tervét.

A Gyűjteménygyarapítási és Revíziós Terv a múzeumok gyűjteménygyarapítási tevékenységét megalapozó írott dokumentum, mely a fenti törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében – a gyűjtőkörhöz illeszkedve – bemutatja a múzeumi gyűjteményben őrzött kulturális javak jellegét, nyilvántartását és a hasznosítás céljait, valamint rögzíti a kulturális javak tervezett gyarapításának céljait és prioritásait, hosszú távú tárolásának feltételeit, a selejtezéssel és revízióval kapcsolatos feladatokat, továbbá a gyűjteménygyarapításra vonatkozó jogi és etikai elvárásokat.

A fentiek alapján kérjük a Tisztelt Bizottságot, hogy az előterjesztés mellékletében szereplő Jósa András Múzeum 2022-2024 évre vonatkozó Gyűjteménygyarapítási és Revíziós Tervét jóváhagyni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2023. február 6.

Tisztelettel,

Doka Diána
osztályvezető

Határozat – tervezet

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

KÖZGYŰLÉSE

Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsága

/2023. (II.....) számú

határozata

A Jósa András Múzeum Gyűjteménygyarapítási és Revíziós Tervének

jóváhagyásáról

A Bizottság

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 26/2019. (XII.20.) önkormányzati rendelet 2. számú melléklete 8.2 pontjában biztosított jogkörében eljárva a következő határozatot hozta:

Az előterjesztést megtárgyalta és a Jósa András Múzeum 2022-2024 évre vonatkozó Gyűjteménygyarapítási és Revíziós Tervét jóváhagyja.

Nyíregyháza, 2023. február „...”

Jeszenszki András
a bizottság elnöke

A határozatról értesülnek:

- 1./ A Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság tagjai
- 2./ A Polgármesteri Hivatal Jogi és Önkormányzati csoportja
- 3./ Jósa András Múzeum
- 4./ Irattár

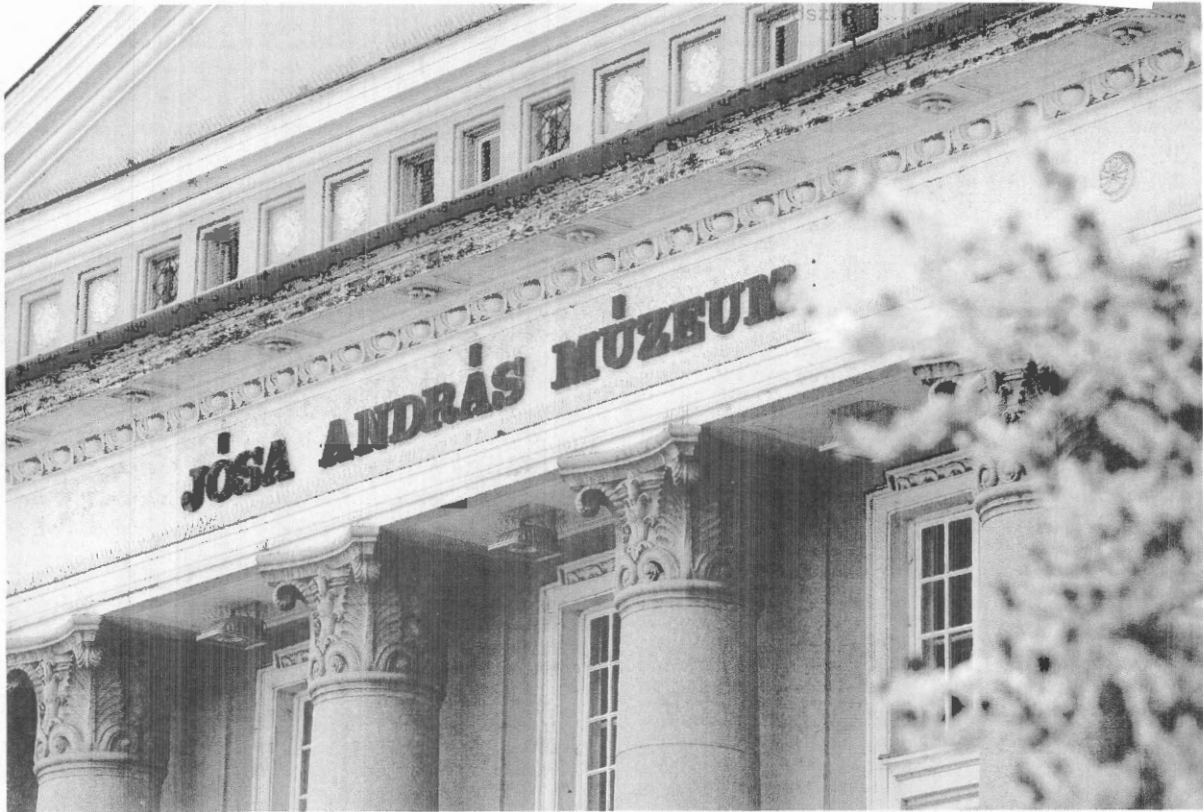
ikt.sz.: JAM/465-1/2022.

ÉRKEZETT
2023-01-20
KULT-006399/2022
Kulturális Osztály

JÓSA ANDRÁS MÚZEUM

GYŰJTEMÉNYGYARAPÍTÁSI ÉS REVÍZIÓS TERV 2022–2024

Nyíregyháza Megyei Jogi Városi
Polgármesteri Hivatal Kulturális Osztály
Érkezett:
Iktatószám: *Kult/25-1*
Melléklet:
Előiratszám: *Kult/139/2022*
Éve:
Előadó neve: *Szabó 1*

A Jósa András Múzeum gyűjteményfejlesztési stratégiája

A 2017. évi LXVII. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról 1. melléklet p. pontja alapján: „*Gyűjteménygyarapítási és revíziós terv: A múzeumok gyűjteménygyarapítási tevékenységét megalapozó írott dokumentum, amely az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében - a gyűjtőkörökhöz illeszkedve - bemutatja a múzeumi gyűjteményben őrzött kulturális javak jellegét, nyilvántartását és a hasznosítás céljait, valamint rögzíti a kulturális javak tervezett gyarapításának céljait és prioritásait, hosszú távú tárolásának feltételeit, a selejtezéssel és revízióval kapcsolatos feladatokat, továbbá a gyűjteménygyarapításra vonatkozó jogi és etikai elvárásokat.*”

A Jósa András Múzeum **küldetésnyilatkozata** az alábbiak szerint fogalmazza meg az intézmény gyűjteményfejlesztési koncepcióját: „...*múzeumunk küldetése, alapítójának, dr. Jósa Andrásnak örök érvényű megállapítása szerint az, hogy Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye régészeti, történeti, numizmatikai, néprajzi, képzőművészeti, iparművészeti és irodalomtörténeti örökségét gyűjtse, őrizze, feldolgozza és kiállításokon, tudományos publikációkon át közvéltégye (...) Gyűjteményeink folyamatos gyarapítása, feldolgozása, közzététele révén olyan értéket teremtünk, mely mind a jelenkor, mind a jövő generációi számára a tudás egyik fontos forrását jelenti.*”

A Jósa András Múzeum

Intézményünkben kiemelt figyelmet kell fordítani a gyűjteményfejlesztési szakmai feladatok elvégzésére, hiszen **a múzeumi tevékenység alapja a gyűjtemény**. Egyaránt fontos **minden gyűjteményünk gyarapítása**, fejlesztése, ami meghatározott koncepció alapján és megfelelő gyűjtési stratégia kialakításával végezhető.

Szorgalmazni kell a **gyűjteményekre alapozott szakmai kutatási programok** megvalósítását. A Jósa András Múzeum fontos célja az intézmény tudományos tevékenységének erősítése, melynek része **a gyűjtemények tervszerű, tudományos alapossággal végzett, a múzeumi célokhoz igazított gyarapítása**.

A gyűjteményeinkben őrzött kulturális javak nyilvántartása folyamatos. A nyilvántartás formái: hagyományos kézzel írott leltárkönyv, valamint nyilvántartó számítógépes programok

(Ariadne, EMIR) segítségével elkészített leltár esetében számítógépről kinyomtatott leltárkönyv.

Gyűjteménygyarapítási törekvéseinket nagyban meghatározzák a múzeum biztosította *anyagi keretek, valamint a pályázati lehetőségek* és sikerek.

Gyűjteményfejlesztési stratégiánk fő szempontjai:

Mit gyűjtsünk?

I. Régészeti gyűjtemény

- Múzeumunk gyűjteményei között speciális helyett foglal el a Régészeti Gyűjtemény, mely önmagában is több részből áll. Legnagyobb része kerámia, de – kisebb mennyiségben kő, patics is megtalálható benne. Legkisebb részét a fémleletek teszik ki. Önálló gyűjteményi egységeket képeznek az antropológiai, archaeozoológiai leletek. Az utóbbi években a faleleteket külön gyűjtjük, különösen a kútbélésekről van szó, amelyeket, radiokarbon és dendrokronológiai vizsgálatokra előkészítve tároljuk. Végül, de nem utolsósorban idetartoznak paleontológiai leletek is.
- A gyűjtemények alapvető gyarapodási bázisai az ásatások – esetünkben Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye, lévén, hogy múzeumunk vármegyei hatókörű városi múzeum – mely önmagában is többféle lehet: megelőző feltárás, tervásatás, mentőásatás stb. Ezek képezik tehát a gyűjteménygyarapítás primér, s egyben legfontosabb forrását.
- Hasonlóan fontos, ám mennyiségét tekintve jóval kevesebb az ajándékozások, a megtaláló díjban részesülők által a gyűjteménybe kerülő, vagy éppen a terepbejárás során összegyűjtött tárgyak száma. Fontos leletek, elsősorban fém leletek kerülnek be az önkéntes műszeres leletfelderítők munkájának köszönhetően. Ezt az együttműködést a jelenlegi jogszabályozás lehetővé teszi.
- A régészeti leletek gyűjtésének időbeli felső határa – 1711 – törvény által szabályozott, ám ez nem jelenthet merev keretet, az ásató régész feladata, hogy az említett időhatárnál későbbre datálható leletek esetében – muzeológiai szempontokat figyelembe véve – a múzeum gyűjteményébe kerül egy adott tárgy.
- Igen nehéz feladatnak bizonyulna az említett gyűjtemények gyarapodási stratégiájának meghatározása. Az ásatások időbeli és a területi meghatározását a Régészeti Osztályon kívül eső szempontok határozzák meg. Így a beruházásra kiszemelt terület régészeti érintettsége, a beruházás által érintett terület nagysága, valamint az ott előkerülő régészeti jelenségek intenzitása, a régészeti korú objektumokból előkerülő régészeti

anyag mennyisége. Ezek mind olyan aspektusai a gyarapításnak, melyek nem tervezhetőek. Hosszú évek tapasztalatai alapján csak általános tendenciákat lehet felvázolni, ám nagyon könnyen előfordulhat, hogy adott esetben, évben ezek nem érvényesülnek.

- Szintén nem lehet megbízható stratégiát felállítani a nem ásatásból származó leleteknek a gyűjteménybe kerülésével kapcsolatban, hiszen ez is egy olyan soktényezős feladat, mely előre meg nem határozható.
- Ami a paleontológiai anyagok gyarapodását illeti, arra több évtizede nem volt példa. A meglévő anyagok is leginkább ajándékozásból (pl. a Tiszából kifogott, partra mosott leletekből), s nem módszeres őslénytani feltárásból származnak.
- Összefoglalva: a régészeti gyűjtemények gyarapodása tervszerűen, hosszú távú stratégia szintjén nem tervezhető, ez egy olyan soktényezős feladat, mely túlmutat a múzeum lehetőségein. A régészeti gyűjtemény olyan ütemben gyarapodik, hogy a megfelelő raktárkapacitás kiépítése szükséges.

II. Történeti gyűjtemény

A történeti gyűjtemény gyűjteményi egységei:

- Helytörténeti gyűjtemény
- Történeti dokumentumok gyűjteménye
- Képzőművészeti gyűjtemény
- Iparművészeti gyűjtemény
- Irodalomtörténeti gyűjtemény
- Numizmatika
- Történeti adattár

II.1. A helytörténeti és történeti dokumentumok gyűjteményfejlesztési stratégiája:

- Olyan tárgy vagy dokumentum (dokumentum alatt értve a fényképeket is) gyűjtése, amely valamely neves nyíregyházi vagy Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei személyiség életéhez, tevékenységéhez köthető.
- Olyan tárgy vagy dokumentum gyűjtése, mely Nyíregyháza vagy valamely Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei település történetéhez kapcsolódik, vagy azt reprezentálja. Ezen belül előnyt élveznek az olyan dokumentumok vagy tárgyak, amelyek a gyűjteményben még nem fellelhetők, illetve az adott településről ilyen jellegű még nincs a gyűjteményben

- Olyan tárgy vagy dokumentum gyűjtése, mely kordokumentumként szolgál (például: iskolai bizonyítvány)
- Törekedni kell a jelenkor dokumentumainak, tárgyainak gyűjtésére (például a városkép változásait dokumentáló tervrajzok, fényképek, választási dokumentumok gyűjtésére stb.).

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén kívülről származó, vagy olyan tárgy és dokumentum, amit nem itt gyártottak, s amelyet a megyén kívül is használtak (például ruhadarab, fényképezőgép, országos plakát stb.), a következő esetekben kerülhet a gyűjteménybe:

- Egy adott kor tipikus reprezentánsa, de ekkor fokozottan figyelembe kell venni a raktári elhelyezhetőséget, és azt, hogy az adott típusú tárgyból, dokumentumból mennyi található már a gyűjteményben (nem kell begyűjteni például a sokadik rádiót, tévét stb.)
- Valamilyen szempontból az ország vagy az egész nemzet történetének megtestesítője (például neves személyiség tárgyi emléke), s kifejezetten a Jósa András Múzeumnak ajánlják fel.

II.2. Képzőművészeti gyűjtemény

Az 1970-es évek közepén a képzőművészeti gyűjtemény egykori kezelői új gyűjteményfejlesztési stratégiát dolgoztak ki, melynek lényege abban állt, hogy elsősorban a Nyíregyházán és Szabolcs megyében élő- és dolgozó, illetve az innen elszármazott, de valamilyen szállal a városhoz kötődő művészek alkotásaival igyekeztek gazdagítani a már meglévő gyűjteményi anyagot. Ez a koncepció határozta meg a későbbiek folyamán a gyűjtemény jellegét és ezt a koncepciót követjük a mai napig. A legjelentősebb gyűjtések a 70-es, 80-as években történtek ezért a gyűjtemény java részét kortárművészeti alkotások teszik ki. Olyan jelentős, helyi kötődésű művészek munkái kerültek be a gyűjteménybe, mint Benczúr Gyula, Barzó Endre, Berecz András, Boross Géza Diener-Dénes Rudolf, Diószegi Balázs, Ősz Dénes, Szikora Tamás, Pál Gyula vagy Nagy Sándor.

Mivel a múzeumban évek óta nincs külön képzőművészeti alkotások vásárlására elkülönített keret, a kortárművészeti alkotások gyarapítása nagy részben csak pályázat útján lehetséges. Ezért a műtárgygyarapításra vonatkozó konkrét terv helyett inkább irányelveket tudunk megfogalmazni:

- gondot fordítunk arra, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéhez és Nyíregyháza városához kötődő képző- és iparművészek munkái bekerüljenek a gyűjteménybe (ezen

belül minőségi gyarapításra törekszünk)

- a gyűjteményben már meglévő alkotók kollekcioit igyekszünk tovább bővíteni, hogy a művész teljes életműve végig követhető legyen a gyűjteményen belül
- gondot fordítunk arra is, hogy azon alkotók munkáit is begyűjtsük, akik jelentős szerepet töltek vagy töltenek be jelenleg a város vagy a vármegye művészeti életében, de munkáikkal még nincsenek képviseltetve a gyűjteményben
- gondot fordítunk a „régikorok” (XIX. század előtti) emlékeinek gyűjtésére és a pótolhatatlan unikális darabokat egy-egy támogató bevonásával igyekszünk megszerezni

II.3. Iparművészeti gyűjtemény

A jelenleg mintegy 3800 tételből álló iparművészeti gyűjtemény anyaga két nagy egységre bontható. Egyikben a múlt mindennapi használatra szánt tárgyai (pl. bútorok, viseleti darabok, étkészletek stb.) és dísz tárgyai (falikárpitok, nipppek stb.) foglalnak helyet, másikban a városhoz vagy a megyéhez kötődő iparművészek munkái találnak helyet.

A gyűjteménygyarapítás főbb irányai:

- olyan iparművészeti jellegű tárgyak, dokumentumok gyűjtése, mely a város vagy a vármegye valamely híres szültjéhez köthető.
- olyan iparművészeti jellegű tárgy vagy dokumentum begyűjtése, mely Nyíregyháza vagy valamelyik Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei település történetét reprezentálja, ezen belül előnyt élveznek azok a tárgyak, amelyek a gyűjteményben még nem fellelhetők, illetve hiánypótlók.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén kívülről származó, olyan iparművészeti jellegű tárgy vagy dokumentum (például ruhadarab, fényképezőgép, országos plakát stb.), amely használat vagy gyártás szempontjából nem köthető ugyan ehhez a régióhoz, de egy adott kor tipikus reprezentánsa.
- valamilyen szempontból az ország vagy az egész nemzet történetének megtestesítője, azaz valamely neves személyiséghez köthető tárgyi emlék, amelyet kifejezetten a Jósza András Múzeumnak ajánlottak föl.
- Nyíregyházán vagy Szabolcs megyében élő- és dolgozó, illetve valamilyen szállal ide kötődő neves iparművészek alkotásainak a begyűjtése, figyelemmel kísérve az adott művész különböző alkotóperiódusát és stílusváltásait.

II.4. Irodalomtörténeti gyűjtemény

- Az irodalomtörténeti gyűjtemény elsőrendű feladatának tekinti, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéhez és Nyíregyháza városához kötődő irodalomtörténeti szellemi értékek bekerüljenek a gyűjteménybe.
- Emellett természetesen fontosnak tartjuk a Nyíregyháza Megyei Jogú város szülötteihez kötődő irodalmi munkák megszerzését, de országos jelentőségű irodalomtörténeti dokumentumokat, tárgyakat is befogad a gyűjteményi egység.

II.5. Numizmatika

- A numizmatikai gyűjtemény elsőrendű feladatának tekinti, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéhez kapcsolódó numizmatikai tárgyakat, mint például fém- és papírpénzek, plakettek és dokumentumokat begyűjtse és feldolgozza.
- Emellett helyet ad a - nem régészeti ásatások során - földből előkerült pénzleteknek is.
- Gyarapítási területe nem csak a Magyarországon kiadott érmékre, pénzekre terjed ki, hanem a világ összes országára tekintettel van.

III. Kállay Gyűjtemény

- A gyűjteményt dr. Kállay Kristóf (1916-2006), dr. Kállay Miklós (1887-1967) magyar királyi miniszterelnök elsőszülött fia, a Szuverén Máltai Lovagrend szentszéki nagykövete alapította, római emigrációban létrejött magángyűjteményéből, amelyet 1989-90-ben szülővárosának adományozott.
- A gyűjtemény több mint tízezer kötetes könyvtárral és kortörténeti fotókkal büszkélkedhet, s a múzeumban megtalálhatók a Kállay-leszármazottak személyes tárgyai, Kállay Miklós egykori miniszterelnök levelezése, Ilosvay Ferenc író kéziratai és báró altorjai Apor Gábor rendjelgyűjteménye is.
- A Kállay Gyűjtemény az eltelt 25 év alatt az adományozók körének bővülésével, a folyamatosan újabb és újabb adományokkal, több algyűjteménnyel rendelkező múzeumi egységgé fejlődött, 2007 novemberében pedig muzeális intézménnyé vált.

A gyűjtemény gyarapításának jellemzői:

- A gyűjtemény alapvető gyarapodási bázisa elsősorban a Kállay család tagjai, valamint azok rokonai, barátai, ismerősei és önkéntes adományozók.
- A gyűjtemény nemcsak hazánk területéről gyarapodik. A világ több más országában élő leszármazottak, családtagok csatlakoztak a gyűjtemény gyarapításához. (Kiemelten Horvátország, Németország, Ausztria, Svájc, Ausztrália, USA).
- A vásárlásra korlátozottak a lehetőségek, ezért elsősorban az adományokra építi a gyűjtemény a gyarapítási tervét.

IV. Néprajzi gyűjtemény

A Sóstói Múzeumfalú középtávú gyűjteményfejlesztési stratégiáját alapvetően az intézmény küldetésnyilatkozata határozza meg.

A Sóstói Múzeumfalú küldetése Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye még létező, muzeális értékű (szellemi és tárgyi) javainak felkutatása, gyűjtése, különös tekintettel a népi építészet és lakáskultúra kutatására, a hagyományos és átalakuló falusi élet tárgyaira, dokumentumaira. A gyűjteményekbe került tárgyak, írott és egyéb források őrzése, konzerválása, nyilvántartása, raktározása, tudományos feldolgozása és bemutatása, valamint a kulturális örökség elsajátíttatásának előmozdítása, a hagyományok tovább éltetése kiállításain, kiadványain, ismeretátadási és szabadidős programjain keresztül.

Múzeumunk létérdeke a néprajzi és segéd gyűjtemények tudatos, meghatározott koncepció szerinti gyarapítása és olyan, gyűjteményekre alapozott kiállítások, tudományos kutatások, múzeumpedagógiai programok megvalósítása, amelyek multifunkcionális módon, a különböző társadalmi-kulturális rétegek és korosztályok igényeinek figyelembe vételével képesek közvetíteni megénk és kisebb tájegységeink kulturális értékeit.

Intézményünkben kiemelt figyelmet kell fordítani a gyűjteményfejlesztési szakmai feladatok elvégzésére, hiszen a múzeumi tevékenység alapja a gyűjtemény. Egyaránt fontos minden gyűjteményi egység gyarapítása, fejlesztése, ami meghatározott koncepció alapján és megfelelő gyűjtési stratégia kialakításával végezhető.

Szorgalmazni kell a gyűjteményre alapozott szakmai kutatási programok megvalósítását. A Sóstói Múzeumfalú fontos célja az intézmény tudományos tevékenységének erősítése, melynek része a gyűjteményi részek tervszerű, tudományos alapossággal végzett, a múzeumi célokhoz igazított gyarapítása.

Gyűjteménygyarapítási törekvéseinket nagyban meghatározzák a múzeum biztosította anyagi keretek, valamint a pályázati lehetőségek.

A Sóstói Múzeumfalú gyűjteményi egységei:

- néprajzi gyűjtemény
- technikatörténeti gyűjtemény
- Árpád-kori falurész rekonstrukció rekonstrukciós tárgyainak gyűjteménye
- adattári fotó gyűjtemény
- eredeti forrásértékű (archív) fényképek gyűjteménye (kialakítása 2018-ban történt)
- adattár, amely magában foglalja az épületdokumentáció-épületgyűjteményt (a Sóstói Múzeumfalú telepítési tervében szereplő, ill. az áttelepített lakó-, gazdasági-, és közösségi épületek) és a néprajzi adattárat
- közművelődési archívum, amelyben a Sóstói Múzeumfalú rendezvényeiről, eseményeiről készült dokumentumok, sajtó anyag kerül elhelyezésre
-

A gyűjteményfejlesztés fő szempontjai:

- Minden gyűjteményrész bővítése fontos és ajánlatos.
- Elsőbbséget élveznek a néprajzi gyűjteményből hiányzó vagy ritkaságszámba menő tárgyak és tárgyegyüttesek. Törekedni kell a hiánypótlásra.
- A műtárgyak elsődlegesen Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye településeiről származzanak (a készítés vagy használat szempontjából)
- Fontos a kortárs tárgyak integrálása a gyűjteménybe, minden olyan néprajzi tárgy gyűjtése, amivel jelenünk értelmezhetővé válik (pl. jelenkor tárgyainak, a közelmúltbeli városi élet hétköznapi tárgyainak gyűjtése).
- Törekedni kell Szabolcs-Szatmár-Bereg megyére és Nyíregyházára vonatkozó archív fényképek gyűjtésére, hiszen általuk megismerhetővé válik a környék hajdani épített öröksége, kultúrája, sajátosságai, néphagyományai, amelyek nélkülözhetetlenek egy-egy témakör kiadványban, filmen, stb. történő bemutatásához.
- A műtárgy kordokumentumként szolgáljon, a népi kultúra adott szegmensét mutassa be (kiállítások alkalmával ill. a kutatók számára képet adjon az adott korról).
- Figyelembe kell venni a modernizáció következtében megjelenő változásokat, különös tekintettel arra, hogy az emberek hagyományos kultúrához való viszonya is folyamatosan változik.

Milyen feltételeket kell figyelembe venni a gyűjtéskor?

- A rendelkezésre álló forrás (saját költségvetés, pályázat útján elnyert összeg, szponzoráció, ajándékozás, stb.)
- A múzeumi költségvetés elkészítésekor éves vásárlási keret meghatározása szükséges, hiszen csak ez alapján tervezhető a gyarapítás.
- Olyan műtárgy vagy dokumentum gyűjtése, mely alkalmas kiállításon való bemutatásra
- Méreténél és jellegénél fogva a raktárban elhelyezhető legyen.
- Lehetőleg ép, preparálható vagy restaurálható legyen.
- Amennyiben nem leltározandó anyag, felhasználható legyen múzeumpedagógiai foglalkozások, múzeumi órák keretében.

Milyen feltételeket kell figyelembe venni a gyűjtéskor?

- A beszerzés előtt muzeológiai felmérést kell végezni.
- Éves szinten, adott kiállításokhoz, kiadványokhoz, stb. kapcsolódó célzott beszerzések tervezése szükséges.
- A befogadott, nem múzeumi törzsanyagba kerülő, jellegük, állapotuk, stb. miatt nem leltározandó tárgyak demonstrációs eszközként használhatóak múzeumpedagógiai foglalkozásokon, restaurálási bemutatókon.
- Selejtezés esetén a törvényi előírásoknak megfelelő eljárás szerint kell eljárunk: 1. restaurátor és muzeológus szakvéleménye, 2. selejtezési bizottság döntése és annak indoklása, 3. fenntartó engedélyezése, 4. minisztériumi engedély, 5. megsemmisítési jegyzőkönyv készítése, 6. megsemmisítés.

Hogyan gondozzuk a bekerült műtárgyakat?

Minden gyűjteményre vonatkozóan a műtárgyak gondozása múzeum mindenkori Állományvédelmi stratégiája és a Digitalizálási stratégiája alapján történik.

Revíziós terv

A Jósa András Múzeum revízióját, illetve annak egyik lehetséges végpontját jelentő selejtezési eljárást az 51/2015. (XI. 13.) EMMI rendelet alapján végzi el, amely a muzeális intézmények nyilvántartásában szereplő kulturális javak revíziójáról és selejtezéséről rendelkezik.

A revízió tartalma

A revízió magába foglalja a muzeális intézmények nyilvántartási szabályzatáról szóló 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendeletben meghatározott alapleltárakban nyilvántartott, az alapleltárakban való nyilvántartástól függetlenül a gyűjteményben fellelhető, vagy a múzeumi letétről szóló 19/2015. (IV. 2.) EMMI rendelet alapján letétként megőrzésre átvett kulturális javak meglétének és állapotának vizsgálatát, az alapleltárak és külön nyilvántartások adataival való egyeztetését, a muzeológiai információk kiegészítését, javítását, új tudományos eredmények, valamint a szerzeményezés módjára vonatkozó új adatok rögzítését az intézmény által vezetett nyilvántartásban.

A revízió célja

A revízió legfontosabb célja a vagyon- és tulajdonvédelem, a kulturális javak hitelességének folyamatos fenntartása, és a tudományos meghatározásuk során feltárt eredmények átvezetése a nyilvántartásban. Az intézmény gondoskodik a nemzeti vagyongazdálkodás feladatának a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 7. § (2) bekezdése szerinti megvalósulásáról.

A revízió folyamata

A revíziót, a rendelet értelmében, gyűjteményenként, hétévente folytatjuk le. Letétként megőrzésre átvett kulturális javak esetén a letétbe vételtől számított háromévente. Revízió akkor is szükséges, ha a gyűjteményért felelős muzeológus vagy gyűjteménykezelő személyében változás következett be. Kivételes esetekben, a gyűjteményre vagy egyes kulturális javakra kiterjedően az intézményvezető, a fenntartó, vagy a kulturális javak tulajdonosa vagy tulajdonosi joggyakorlója is kezdeményezheti a revízió elvégzését.

Emellett a Jósa András Múzeum éves munkatervében mindig meghatározza a revízióval érintett gyűjteményeket, a revízióért felelős személyeket és a teljesítési határidőket.

A revíziót végző személyek

A revízió folyamatában kötelezően részt vesz a gyűjteményért felelős muzeológus, a gyűjtemény- és raktárkezelő, valamint egy felsőfokú végzettségű restaurátor vagy a gyűjtemény szakágának megfelelő, további egy muzeológus. A revíziós munkát folyamatosan együtt végzik.

A revíziós jegyzőkönyv

A revízió befejezésekor minden szakági gyűjtemény és segédgyűjtemény tekintetében jegyzőkönyv készül négy példányban, amely az alábbi információkat tartalmazza:

- a revízió jellegét,
- a revíziót végző személyek nevét és munkakörét,
- a revízió időtartamát és helyszínét,
- az érintett gyűjtemény megnevezését
- a revízió során áttekintett kulturális javak kezdő és záró leltári számát, darabszámát és tételszámát

Külön szerepelniük kell a jegyzőkönyvben azoknak a kulturális javaknak:

- amelyek a leltárkönyvben szerepelnek, de nem fellelhetők
- amelyek a leltárkönyvben többször is előfordulnak, de a meghatározottnál alacsonyabb számban találhatóak meg

Ilyen esetekben mellékletként hiányjegyzéknek is készülnie kell. A leltárkönyvi törlésre javasolt kulturális javak nyilvántartási adatait is fel kell tüntetni, illetve az indoklást is ismertetni kell.

A revíziós jegyzőkönyvben, bizonyos esetekben javaslatokat is rögzíteni szükséges, amelyek a kulturális javak további felhasználásának, kezelésének meghatározására esetleg azok selejtezésére vonatkoznak. A folyamat lezárásaként a jegyzőkönyvet minden alkalommal, a revízióban részt vevő személyek és a múzeum vezetője hitelesíti. Amennyiben az intézmény fenntartója jóváhagyja a jegyzőkönyvet, abból egy-egy példányt az intézmény irattárában és adattárában kell elhelyezni.

A 2020-2021-es év folyamán megkezdődött úgy a képző-, mint az iparművészeti gyűjtemény revíziója.

Selejtezési terv

A selejtezés tartalma

A revízió eredményeként előfordulhat, hogy bizonyos kulturális javak selejtezése és ebből kifolyólag a megsemmisítése szükségessé válik. Ez abban az esetben következik be, amennyiben az érintett kulturális javak állagukat tekintve oly mértékben megrongálódtak, hogy restaurálás útján sem menthetőek meg, az egészséget veszélyeztetik, vagy állományvédelmi szempontból súlyosan veszélyeztetnek más kulturális javakat. Természetesen az eljárásban kivételek is előfordulhatnak, többek között akkor, ha a kulturális javak tudománytörténeti jelentőséggel bírnak, vagy a természettudományi gyűjtemények típuspéldányainak számítanak, valamint ide soroljuk a letéti megőrzésre átvett kulturális javakat.

A selejtezési eljárás

A selejtezés megindítására az 51/2015. (XI. 13.) EMMI rendelet 4. § (3) bekezdés *i* pontja alapján, vagy a 8. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállásának észlelése esetén kerülhet sor. Ebben az esetben egy selejtező bizottság alakul, amely legalább három főből áll.

A selejtezési bizottság tagjai:

- a gyűjteményért felelős muzeológus
- a múzeum vezetője által tagként javasolt, szakirányú végzettségű muzeológus
- felsőfokú végzettségű restaurátor

A selejtezési jegyzőkönyv

A revízióhoz hasonlóan, a selejtezés folyamatáról is jegyzőkönyv készül, amelyet a selejtező bizottság tagjai aláírásukkal hitelesítenek. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a selejtezésre kijelölt kulturális javak nyilvántartási adatait és fotódokumentációját az alábbiak szerint:

- a selejtezés indokát;
- a selejtezésre kijelölt kulturális javak megsemmisítésének módjára vonatkozó részletes javaslatot;
- a selejtező bizottság döntését támogatók és ellenzők számarányát,
- adott esetben a kisebbségi vélemény ismertetését.

A selejtezési jegyzőkönyvet a Kultv. 38. § (3) bekezdése alapján jóváhagyás céljából a miniszterhez kell felterjeszteni. Mivel legtöbbször a selejtezésre a revízió után kerül sor, ezért a

selejtezési jegyzőkönyvhöz mellékelni kell az 51/2015. (XI. 13.) EMMI rendelet 5. § (2) bekezdés a) pontja alapján a jóváhagyott jegyzőkönyv egy eredeti példányát.

A selejtezés végrehajtása

A selejtezésre kijelölt kulturális javak csak a Kultv. 38. § (3) bekezdése szerinti engedély kiadását követően és az alapján távolíthatók el a gyűjteményből. Ez alapján kerül sor a kulturális javak törlésére a nyilvántartásból, és a „Státusz” rovatában kell feltüntetni a selejtezési engedély keltét és számát.

A selejtezésre kijelölt vagy selejtezett kulturális javakat a muzeális intézmény semmilyen esetben sem adhatja más birtokába vagy tulajdonába. Az engedély értelmében a javak megsemmisítését a gyűjteményért felelős muzeológus és az intézmény egy további muzeológusának személyes felügyelete mellett hajtják végre, amelyről szintén jegyzőkönyvet kell készíteni.

A folyamat lezárásaként az intézmény fenntartóját tájékoztatni kell a selejtezésről, csatolni kell a felvett jegyzőkönyv másolati példányát, valamint a selejtezési engedély másolatát.

Nyíregyháza, 2022. november 30.

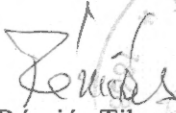

Dr. Rémiás Tibor
múzeumigazgató

Revíziós ütemezési terv

Gyűjtemény	Összes leltározott db	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Régészeti	364 518	1000	1000	1500	2000	2000	2000
Történeti tárgyi	11 942	2000	2950	3750	3750	3750	3750
Történeti dokumentum	18 388	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Néprajzi	21 264	200	200	500	1000	1000	1000
Képzőművészeti	3 483	300	300	300	300	300	300
Iparművészeti	3 128	300	300	300	300	300	300
Irodalomtörténeti	7 418	300	300	300	300	300	300
Kállay Gyűjtemény (tárgyi, könyvtár)	42 233	2500	2500	2500	2500	2500	2500

Nyíregyháza, 2022. november 30.

Dr. Rémiás Tibor

múzeumigazgató

